

N:o 55.

Af herr Smith, angående mjöltullars bestämmande i riktigt förhållande till eventuella spanmålstullar.

Som motiv för vigtén och nödvändigheten af att mjöltullar här i landet måste afvägas i rätt förhållande till eventuella spanmålstullar, tillåter jag mig anföra:

Den stora allmänheten — allmogen — i södra och mellersta Sverige, som till större delen sjelf producerar sitt behof af brödsäd och som i sina respektive orters tullqvarnar låter förmala densamma till mjöl, har litet eller intet intresse af högre eller lägre mjöltullar. Helt annorlunda är förhållandet deremot med befolkningen i städerna och de nordliga provinserna, som i alla fall *hufvudsakligen* är hänvisad att hos mjölhandlaren köpa och till marknadspris betala sitt behof af mjöl — det viktigaste, nödvändigaste och i långa tider billigaste af alla födoämnen.

Individens eller familjens större eller mindre burgenhet afgör valet af den mjölsort man skall använda. Den förmögnare klassen köper det fina och dyrare siktade mjölet, den fattige det grofva, men billigare sammalna. Tusende munnar få åtnöja sig med det ryska sammalna mattmjölet, som, förmalet af hårdriad råg, visserligen icke smakar särdeles godt, men som är drygt och i regeln icke kostar mer än omalen råg.

Det är på den fattige mjölkonsumentens vägnar och i billighetens och rättvisans namn jag här tillåter mig taga ordet, för att olika sorter mjöl (i alla fall siktadt och osiktadt) måste åläggas *olika* tull i förhållande till dess värde och det procentvisa utbytte, som de faktiskt lemna vid förmalning och siktning. Att mjöltullar äro en naturlig och nödvändig konsekvens af spanmålstullar följer af sig sjelf.

Vinner den åsigten majoritet i Riksdagen, att den i ringa mån spanmålsodlande delen af landet i det allmännas intresse måste underkasta sig

skatt på brödsäd, så måste den finna sig deri, men då bör det väl på samma gång vara Riksdagens allvarliga önskan, ja dess ovilkorliga skyldighet att såvidt möjligt lagstifta så, att tyngden af spanmålsskatten ej kommer att ytterligare drabba den för det allmännas väl lidande delen af samhället i form af orättvisa, endast ett fåtal qvarnegare riktande oproporcionerliga mjöltullar. Det går verkligen icke an, såvida man icke med våld vill taga ifrån den ena för att gifva åt den andra, att lägga samma tull på sammalet rågmjöl, som vid förmalningen lennar 97—98 kannor mjöl af 100 kannor råg, som på siktadt mjöl, hvilket endast gifver 65—75 %. Orättvisan och grymheten af lika tullsatser på olika mjölsorter framträder så mycket skarpare, när man öppnar ögat för att just den fattige i öfvervældigande grad är den störste mjölkonsumenten. Den sanning skall nemligen icke förglömmas, att den rike eller välburne till sina rikliga portioner kött, fläsk, fisk, ost, smör etc., till sina delikatesser och kryddor, endast konsumerar just så mycket bröd, som magen behöfver för att kunna smälta de fetare födoämnen, hvaremot den fattige, som eger knapp tillgång på sofvel, får stilla hungern och fylla magen med stora kvantiteter af det billiga, mindre närande mjölet, antingen detta nu sker i form af bröd eller på annat sätt tillredt. I praktiken torde det vara absolut riktigt, att den kvantitet mjöl, som i den fattiges hem konsumeras af 5 personer (såvida de icke äro tvungna att svälta), skulle godt räcka till för mer än 20 vid den rikes bord.

Städernas och de nordliga provinsernas mjölbehof fylles, som bekant, hufvudsakligen af svenska handelsqvarnar, till en mindre del af svenska importhus och till en ringa del af utländska qvarnar och handelshus, som genom agenter arbeta här i landet. Att konkurrensen med det utländska mjölet jemförelsevis *icke är allt för betydande*, visa importsiffrorna. Att den icke alls är ruinerande för den svenska handelsqvarnindustrien, synes deraf, att densamma i allmänhet arbetar med framgång och god ekonomi. Att den hittillsvarande naturliga konkurrensen deremot har verkat *reglerande* på mjölprisen, är ett känt och säkert faktum, som i högsta grad har kommit den stora, i synnerhet den fattigare svenska allmänheten till godo. Den tiden är nemligen förbi, då handelsqvarnarne kunde sända sina resande till Norrland för att i nåder lemna audiens åt mjölbehöfvande, som fingo uppgifva sitt behof, att levereras till de pris, leverantörerna vid afsändelsen sjelfva egde bestämma. Norrländska riksdagsmän skola kunna vitsorda, att så har varit fallet, och att man i Norrland icke alls önskar dylika förhållanden tillbaka. Det är minnet af dessa gyllene tider, och icke faktiska för-

hållanden, som framkalla handelsqvarnarnes skri om behovet af höga skyddstullar. Det var för dessa qvarnars skull, till skydd för det af dem utförda inhemska arbetet, som Riksdagens Andra Kammare allaredan en gång godkänt en lag med lika tullsatser för olika mjölsorter, tullsatser som beskatta den fattiges sammalna rågmjöl, för närvarande värdt 9 kronor per säck om 100 kannor, lika högt som den rikes dubbelt så dyra finsikt.

Och förtjena då de svenska handelsqvarnarne ett alldeles obehöfligt skydd, för hvilket de så högljudt och energiskt hafva agiterat? Kan det vara nödvändigt, att en tredjedel af Sveriges befolkning skall brandskattas för att rikta dem? Är den svenske köpmannens arbete icke lika hederligt, lika nyttigt och lika nödvändigt för samhället som mjölnarens? Är den måttliga och naturliga konkurrens, som köpmannen gör qvarnen, till skada eller gagn för samhället? Hvarför skall köpmannen, som handlar med mjöl, icke hafva samma rätt att arbeta och existera som mjölnaren? »Skydd för det fosterländska arbetet», det är slagordet, hvarmed qvarnegaren vill grunda sin rätt till att undertrycka köpmannens konkurrens och verksamhet och till att fylla sin egen pung på en stor allmänhets bekostnad. Jag skall särskildt tillåta mig påpeka, i hvilken mån de svenska handelsqvarnarne ega betydelse såsom storindustri, och i hvilken mån deras arbete eger verklig rätt att i högre mening än köpmannens kallas nationelt.

Enligt Sveriges handelskalender för 1887—1888 uppgår qvarnarnes antal inom riket för närvarande till c:a 1,400, således en industri af allra högsta intresse. Men det var och är ett obestriddigt och obestriddt faktum, att af sagda 1,400 qvarnar endast omkring ett tjugotal förtjena namn, heder och värdighet af handelsqvarnar; alla de öfriga 1,380 äro lokalqvarnar, som hufvudsakligen mot tull förmåla svensk säd för befolkningens i sina orter behof, och hvars intressen äro fullt tillgodosedda genom det högre värdet, som tullsäden skall erhålla genom spanmålstullarne. Från alla dessa qvarnar har ej heller någon röst höjts för opropotionerliga mjöltullar, hvilka också för dem äro utan allt intresse. Af rikets alla qvarnindustrier är det endast de cirka 20 handelsqvarnarne, åberopande sitt fosterländska arbete, som fordra ett så verksamt skydd, att det skulle utestänga konkurrensen och gifva dem obehindradt tillträde till sin nästas fickor.

Och hvad äro handelsqvarnarne väl då annat än industriella etablissemang, belägna i Sverige, som på *utländska* maskiner, drifna med *utländska* kol, af *utländsk* spannmål förmåla mjöl, som packadt i *utländska* säckar säljes här i landet? Frasen »att de svenska qvarnarnes och det svenska

landtbrukets intressen äro gemensamma», är helt enkelt en osanning, ty qvarnarne använda litet eller ingen svensk säd. Och hvarje fackman vet i öfrigt att de heller icke kunna det, ty Sverige eger hvarken tillgång att fylla deras behof, ej heller kan det under vanliga år frambringa så fullgod säd, som behöfves för att det deraf framställda mjölet skall kunna motsvara nutidens fordringar till kvalitet.

På grund af hvad ofvan blifvit sagdt, vågar jag härmed vördsamt hemställa,

att mjöltullarne måtte fastställas i sådant riktigt förhållande till eventuella spanmålstullar, att handelsqvarnarne *icke* genom desamma, på allmänhetens bekostnad, otillbörligt gynnas, och den naturliga konkurrensen utestänges, och

särskildt påpekas rättvisans och billighetens kraf, att groft sammalet rågmjöl, den fattiges viktigaste och outhärligaste näringsämne, icke åläggas högre skatt än densamma som qvarnarne drabbas utaf, d. v. s. rågtullens belopp med tillägg af högst 3 %.

Om remiss till bevillningsutskottet anhålles.

L. O. Smith.